

Information till dig som ska bygga ett hållbart samhälle

Du har möjlighet att fatta beslut som bidrar till världens bästa avfallshantering i en cirkulär ekonomin. Här får du en god grund att stå på. Med vänlig hälsning från Avfall Sverige – branschorganisation inom avfallshantering.

 AVFALL SVERIGE

Är svensk avfallshantering hållbar?

Sverige är ledande inom hantering av hushållsavfall och ett föregångsland för att nyttiggöra avfallet som material eller energi. Mindre än en procent av hushållens avfall läggs på deponi – genomsnittet bland EU-länderna ligger på 25 procent.

Avfallshanteringen får alltså sägas fungera, det stora problemet är de växande avfalls-mängderna. Vi konsumerar långt mer resurser än vad som är hållbart. Detta måste lösas genom en mer hållbar produktion och konsumtion. Att fasa ut farliga ämnen ur kretsloppet är också av yttersta vikt.

Varför är avfallshantering en viktig samhällsfråga?

Utan en fungerande avfallsinsamling skulle avfallshögarna snabbt växa på gatorna, med märkbara miljö- och hälsoproblem som följd. Dessutom skulle vi förlora värdefulla resurser.

Svensk avfallshantering bidrar till att nå Sveriges långsiktiga klimatmål om netto-nollutsläpp senast år 2045, samtidigt som vi bidrar till att minska klimatutsläppen globalt. Sveriges försörjningstrygghet kan öka genom inhemsk produktion av energi och gödnings-medel och bidra i omställningen av Europas energiförsörjning och RepowerEU.

Med rätt planering blir avfallet alltså en tillgång. För att avfallshanteringen ska fungera effektivt måste den ses som en central infrastrukturfråga och komma in tidigt i planeringsprocessen.

Vem gör vad?

Kommunerna har ansvar för insamling och återvinning av avfall framför allt från hushåll, i huvudsak mat- och restavfall och grovsopor. Kommunerna har också ett tillstånds- och tillsynsansvar. År 2024 tar kommunerna över ansvaret för att samla in hushållens förpackningsavfall. Drygt 60 procent av kommunernas insamling utförs av privata entreprenörer.

Producenterna ansvarar för en rad utpekade avfallsslag. Vad gäller förpackningar och elavfall ska de finansiera insamling och sköta återvinning.

Hushållen ska sortera sitt avfall i enlighet med kommunens krav och lämna till avfallshantering. Hushållen har också en viktig uppgift att minska avfallsmängderna och öka återanvändningen.

Verksamheter ska som grundprincip själva hantera eller anlita återvinningsentreprenörer som hanterar det avfall som uppstår.

Riksdag och regeringen stiftar lagar respektive förordningar på avfallsområdet.

Myndigheter verkställer uppdrag från regeringen och har tillsynsansvar över avfallshanteringen.

Går cirkulär ekonomi ihop med avfallshierarkin?

Den cirkulär ekonomin innebär att man utnyttjar det som tillverkats så länge det går. När det tillverkade inte längre fyller sin ursprungliga funktion är första steget att återanvända och återvinna så mycket som möjligt. För att stödja den cirkulära ekonomin är det viktigt för såväl kommunerna som näringslivet att staten ger tydliga och långsiktiga spelregler och att samverkan mellan kommuner, medborgare och näringsliv främjas.

Hur kan beslutsfattare agera för att skapa en mer cirkulär ekonomi?

Det är i kommunerna som riksdagens och regeringens avfallspolitik blir till verklighet. På såväl nationell som lokal nivå har beslutsfattare stora möjligheter att skapa förutsättningar för att det som tillverkats kan användas igen och igen och för att villkoren för en avfallshantering i världsklass ska vara de bästa möjliga. Men för det krävs rätt verktyg. Tre frågor är centrala:

- » **Minska avfallsmängderna med åtgärder högre upp i kedjan.** EU-kommissionens ekodesignförslag bidrar till hållbarare produktion och konsumtion. Förslaget omfattar bland annat bindande ekodesignkrav, kvotplikt, produktpass, krav på livscykelanalyser, reparerbarhet och längre livslängd på produkter. Sverige behöver driva på för att det ska antas. Läs mer hos Europeiska kommissionen och i Avfall Sveriges remissvar.
- » **Möjliggör fossilfri energi.** För att nå målet om fossilfri energiåtervinning behöver vi styrmedel som begränsar mängden plastförpackningar och plastprodukter som sätts på marknaden. Vi behöver också stöd och styrmedel riktat till investeringar och drift av avfalls-CCS för att kunna fånga in och lagra koldioxid. Slutligen behöver vi rättvisa villkor och ett långsiktigt ekonomiskt stöd till biogasproduktion. För att nå fossilfri avfallshantering behöver vi börja högre upp i kedjan. Läs mer om energiåtervinningens roll i omställningen till ett mer hållbart samhälle.
- » **Ansvarsavgränsningen avseende kommunalt avfall** behöver tydliggöras liksom verksamhetsutövarers ansvar att sortera ut förpackningsavfall från annat avfall under kommunalt avfallsansvar. Den samlade miljö- och samhällsnyttan måste vara styrande för en tydliggjord ansvarsreglering. Verksamheterna har idag generellt full rådighet över avfall från tillverkning och grossister. Deras ansvar för att vidta åtgärder och ta fram nya affärsmodeller för cirkulär ekonomi behöver också tydliggöras. Läs mer i Avfall Sveriges hemställan.

Vad är Avfall Sverige?

Avfall Sverige är branschorganisationen inom avfallshantering. Vi företräder primärt kommunerna, men också privata aktörer är medlemmar i Avfall Sverige. Tillsammans verkar vi för en miljösäker och hållbar avfallshantering utifrån ett samhällsuppdrag. Vår vision är "Det finns inget avfall". Målet att minska mängden restavfall och matavfall med 25 procent till år 2025 är kommunernas eget bidrag för att konkretisera detta.

Avfall Sverige främjar samverkan och arbetar för ett sammanhållet kommunalt ansvar för avfallet. Det är nycklar för att kunna skapa en cirkulär ekonomi.

Avfall Sverige företräder medlemmarnas intressen i kontakterna med myndigheter och beslutsfattare, vi tillfrågas ofta som remissinstans och har löpande kontakter med ett flertal myndigheter i frågor som rör avfallshantering och återvinning.

Kontakta oss gärna!

Tony Clark, vd Avfall Sverige
tony.clark@avfallsverige.se, 072- 245 22 20

Katarina Sundberg, samhällspolitisk rådgivare
katarina.sundberg@avfallsverige.se, 072-062 40 40

Vill ni läsa mer?

www.avfallsverige.se
<https://www.avfallsverige.se/utbildning/webbkurser/avfallskunskap-for-politiker/>
www.sopor.nu

Adress Baltzarsgatan 25, 211 36 Malmö
Telefon 040-35 66 00
E-post info@avfallsverige.se

AVFALL SVERIGE